

Dato: 15.01.08

Deres ref:

Saksbeh: Kjell Noremark

Saksnr: 05/3312-9

Løpenr: 1656/08

Arkivkode: 103 &85

MELDING OM POLITISK VEDTAK HØRINGSUTTAELSE TIL SØRHEIMUTVALGETS INNSTILLING - INNTAKSSYSTEMET FOR KOMMUNENE

Fra møtet i formannskapet den 14.01.08, saksnr 3/08.

Enstemmig vedtak:

Karmøy kommune viser til sin tidligere uttalselse til Borgeutvalgets innstilling. Denne er lagt ved. Til forslaget fra Sørheimutvalget har Karmøy kommune følgende uttalelser:

Det er positivt at Sørheimutvalget som en del av sitt mandat også fikk som oppgave å vurdere det inntektsutjevnenende tilskudd, noe som var savnet i Borgeutvalgets mandat. Når det gjelder opplegg for utgiftsutjevningen kommenteres det ikke her, siden dette var en del av Borgeutvalgets innstilling som Sørheimutvalget ikke har gått nærmere inn på. Det vises derfor i denne forbindelse til Karmøy kommunes ovennevnte uttalelse fra januar 2006 på dette punkt.

1. Forholdet skatt og rammetilskudd i finansieringen av kommunene.

Karmøy kommune som minsteinntektskommune vil isolert sett tjene på at skatteandelen av inntektene blir lavere enn 50% som er forslaget fra Sørheimutvalget. Men det prinsipielle i at kommunens inntekter også bør ha en sterk lokal forankring tilsier imidlertid en relativ høy skatteandel. Etter en samlet vurdering er vi av den oppfatning at den lokale forankring, der det er en sammenheng mellom de som betaler skatten og de som skal bruke de kommunale tjenestene bør veie tyngst. I tillegg er det en nær korrelasjon mellom lønnsvekst og skatteinntekter, slik at for eksempel større lønnsvekst enn budsjettert også vil medføre høyere skatteinntekter, noe som kan dempe effekten av lønnsmerutgiftene. En klar forutsetning for dette standpunktet er imidlertid at skatteinntektene i større grad enn i dag må utjevnes mellom kommunene, og det vises i denne forbindelse til punkt 2 i uttalelsen. Under denne forutsetning kan Karmøy kommune også støtte forslaget om ikke å innføre prognosebasert inntektsutjevning. Karmøy kommune er for øvrig enig med utvalget i at eiendomsskatt og konsesjonskraftinntekter ikke skal inngå i det skattegrunnlaget som skal ligge til grunn for utjevning av skatteinntektene mellom kommunene.

2. Utjevning av skatteinntekter mellom kommuner.

Hvis målet er at alle kommuner i landet skal kunne gi et noenlunde likeverdig tjenestetilbud til sine innbyggere, særlig innenfor basisområdene helse og sosial og skole, tilsier dette langt sterkere inntektsutjevning enn i dagens system.

Siden utgiftsutjevningen i inntektssystemet jevner utgiftsforskjellene mellom kommunene ved at kommuner som er "billige" å drive får et trekk i innbyggertilskuddet, og kommuner som er "dyre" å drive får et tillegg til innbyggertilskuddet vil det, bortsett fra spesielle distriktpolitiske tilskudd, bare være størrelsen på skatteinntektene som avgjør tjenestenivået (mengde/kvalitet) i en kommune. Siden skatteinntektene er meget ujevnt fordelt tilsier dette også at det kan bli store ulikheter i tjenestetilbudet til innbyggerne i landet alt etter hvilke kommuner de tilhører. Dagens nivå på inntektsutjevningen er imidlertid på langt nær tilstrekkelig til å kunne gi likeverdige tjenester over hele landet. For å kunne oppfylle kravet om noenlunde likeverdige tjenester i kommunene mener Karmøy kommune derfor at skatteutjevningen bør bli atskillig sterkere enn det som er forslaget fra Sørheimutvalget. Dagens symmetriske modell for utjevning bør derfor ha en kompensasjonsgrad og trekkprosent på minst 80%.

3. Selskapsskatt.

Karmøy kommune mener at stabilitet og likeverdige tjenestetilbud bør veie tyngre enn en eventuell selskapsskatt fra en eventuell næringsetablering på grunn av økt næringssetting. Selskapsskatten fra en slik næringsetablering vil i beste fall ligge en del år fram i tid, ellers er det høyst sannsynlig helt andre forhold enn distriktskommuners setting på næringsutvikling som avgjør hvor bedrifter med overskuddspotensiale, og dermed skattepotensiale vil etablere seg. Slike bedrifter har en tendens til å trekkes mot sentrale strøk av Norge, særlig de store sentra, nesten uansett tilrettelegging i distriktene. De sentrale strøk som fra før har høyest skatteinntekter, vil høyst sannsynlig profittere mest på en slik ordning. Dette betyr at skatteforskjellene igjen øker. (Det var de største bykommunene som tjente mest på innføring av selskapsskatt, og som naturlig nok vil tape mest hvis den fjernes). Selskapsskatten bør derfor utgå som kommunal skatt og erstattes med at kommunene får beholde en større del av personskatten.

4. Distriktpolitiske tilskudd i inntektssystemet.

Karmøy kommune har ingen særlige merknader til Sørheimutvalgets forslag på dette punkt, annet enn at det synes som om utvalgets forslag kan være et mer treffsikkert og rettferdig fordelingssystem for distriktpolitiske tilskudd som en del av inntektssystemet enn dagens ordning. Det representerer også en forenkling ved at det bare blir et tilskudd.

5. Vekst, fraflytting og befolkningsoppdatering.

Selv om Karmøy kommune p.g.a. vekst i folketallet sannsynligvis ville ha tjent på fremdeles å ha oppdatering av innbyggertilskuddet og utgiftsutjevningen i budsjettåret, aksepteres forslaget fordi det vil føre til større forutsigbare inntekter for hele kommune-Norge. Forutsetning er at inntektsutjevningen blir oppdatert med nye folketall slik som nå, og slik som foreslått av utvalget.

Når det gjelder utvalgets forslag om at kommuner med sterk befolkningsvekst skal tildeles en egen vekstkompensasjon innen inntektssystemet, synes dette fornuftig begrunnet. En aksept av at vekst koster, medfører også at det vil være urimelig å ikke ta hensyn til dette i inntektssystemet i en eller annen form, og utvalgets forslag til kompensasjonsordning kan være en mulig løsning. Hvis datagrunnlaget ennå ikke er godt nok til å fange opp kapitalutgifter i utgiftsutjevningen, bør det arbeides videre for å få utarbeidet mer sikre kriterier på dette området, slik at kostnadsnøklerne også kan fange opp denne store utgiftsposten.

6. Skjønnsmidler i inntektssystemet.

Sørheimutvalget mener at en størst mulig andel av midlene som fordeles gjennom inntektssystemet bør fordeles etter faste kriterier, og at en reduksjon i skjønnsmidlene, og en styrking av de faste tilskuddene, er et skritt i riktig retning for et mer rettferdig inntektssystem. Karmøy kommune har ikke noen særlige innvendinger mot forslaget fra Sørheimutvalget på dette punktet.

7. Overgangsordningen.

Karmøy kommune mener at Sørheimutvalgets forslag er en klar forbedring i forhold til dagens ordning som oppleves som komplisert og uoversiktlig. Vi savner likevel bedre vurdering av om trekkbeløpet kr. 300,- er et riktig beløp, og om på hvilken måte det eventuelt skal justeres.

Kr. 300,- pr. innbygger vil for mange kommuner være et for stort beløp å endre tjenestene med fra et år til et annet, dette særlig siden disse kommunene også må være med på å finansiere ordningen ved trekk i innbyggertilskuddet.

Rett utskrift:

Thomas Vatne
formannskapssekretær

Kommunal- og Regionaldepartementet
Postboks 8112 Dep.

0032 OSLO

vedlegg
Dato: 31.01.06
Deres ref:

Saksbeh: Kjell Noremark
Saksnr: 05/3312-5
Løpenr: 3411/06
Arkivkode: 103 &85

MELDING OM POLITISK VEDTAK **HØRINGSUTTALELSE TIL FORSLAG OM NYTT INNTEKTSSYSTEM**

Fra møtet i Formannskapet den 30.01.06, saksnr 18/06.

Det underrettes herved om at det er fattet følgende vedtak:

UTTALELSE FRA KARMØY KOMMUNE

1. Kommentarer til mandatet

Mandatet til utvalget og utredningen legger til grunn et system som viderefører dagens hovedtrekk. Utvalget burde hatt et videre mandat til å utrede mer konkret andre finansieringssystemer, og ikke bare en kort teoretisk drøfting av ulike modeller. Bakgrunnen for denne kritikken er ikke at en ønsker et annet system, men at endringene i for eksempel finansieringssystemet for sykehusene kom raskt og skaper incitament som igjen påfører kommunene økte oppgaver. En har hatt dagens struktur siden 1986, og dersom en legger til grunn utvalgets mandat vil en regne med at det nye systemet vil få en varighet på minst 10 år med mindre justeringer.

Utvalget har i praksis også fått innsnevret sitt mandat når det gjelder inntektsutjevningen ved at stortinget i 2004 vedtok ny ordning for dette. Det er uheldig at en ikke har fått en samlet vurdering fra utvalget som også har konkludert på dette området. For mange kommuner inklusiv Karmøy kommune, er inntektsutjevningen viktigere enn de andre delene av inntektssystemet, og Karmøy kommunes høringsuttalelse omfatter derfor også inntektsutjevningen.

2. Opplegget for utgiftsutjevningen

Utvalgets analyseopplegg, og valg av metoder og grunnlagsdata (bl.a. KOSTRA-tall) er godt begrunnet, og det tas derfor som gitt at valg og utvikling av analyser samt analysenes innhold og bruk, er grundig, objektiv og til å stole på.

Karmøy kommune er enig med utvalget i at nøklene bør revideres oftere enn hvert 10.år, og utvalgets forslag om at man i forbindelse med endringer i kostnadsnøkklene også foretar en justering av delkostnadsnøkklens vekt i den samlede kostnadsnøkkel. Dette vil kunne gi en tilnærmet løpende oppdatering, og vil kunne fange opp de eventuelle ubalanser som riksrevisjonen har påpekt.

Hvis datagrunnlaget ennå ikke er godt nok til å fange opp kapitalutgifter i utgiftsutjevningen, bør det arbeides videre for å få utarbeidet mer sikre kriterier på dette området, slik at kostnadsnøkklene også kan fange opp denne store utgiftsposten.

Karmøy kommune er enig i utvalgets begrunnelse for at utgifter til personer som ikke er folkeregistrert i kommunen ikke skal inngå i utgiftsutjevningen. Vi mener likevel at det bør arbeides videre med å utvikle analyser som på et sikkert grunnlag kan si om byene har større utgifter til helse/sosial på grunn av dette.

Bosettingskriteriene skal fange opp eventuelle ulikheter i ufrivillige utgifter i forbindelse med reiser/avstand til særlig skoler og helsetjenester. Utvalget har fjernet "beregnet reisetid til kommunesenteret" som finns i dagens nøkkel, fordi en her ikke så noen særlig sammenheng med de utgifter som bosettingskriterie skulle fange opp.

Utvalget har altså bare beholdt sone og nabo som kriterier, og vi mener at dette er en forenkling som ikke vil få noe negativ innvirkning på treffsikkerheten for bosettingskriteriet. Det er eventuelt kan stille spørsmål med utvalgets definisjon av størrelse på en sone: Minst 2000 innbyggere som samtidig skal være en geografisk enhet som tilsvarer en naturlig organisering av grunnskoletilbudet i en kommune.

En slik definisjon av hva som er naturlig organisering av grunnskolen, vil etter vår mening ikke være like naturlig i alle kommuner, til det er kommunene altfor ulike.

3. Nye kostnadsnøkler for kommunene

Utarbeidelse og revidering av nye kostnadsnøkler er basert på et godt gjennomført faglig arbeid, og konklusjonene som er trukket er velbegrunnet og forankret i separate analyser utført av velrenommerede uavhengige institusjoner.

4. Oppdatering av befolkningstall og vektstkomuneproblematikk

Utfra et ønske om en forenkling av systemet taler dette isolert for en støtte til utvalgets konklusjoner.

En aksept av at vekst koster, medfører også at det vil være urimelig å ikke ta hensyn til dette i utgiftsutjevningen i en eller annen form. Utvalget viser til at vekstkostnader kan kompenseres via skjønnsmidlene. Dette kan være en god løsning for enkelte kommuner som har midlertidige vekstutfordringer, men vil være en uforutsigbar løsning for kommune med vedvarende vekst.

5. Inntekstutjevningen

Utvalget har ikke foretatt en nærmere vurdering av inntekstutjevningen for kommunene mindre enn 1 år etter at både utforming og ambisjonsnivå har vært gjenstand for politisk vurdering.

Karmøy kommune mener at en nærmere vurdering av inntekstutjevningen vil ha vært naturlig å foreta, når en først skulle gjennomgå kommunenes totale inntektssystem.

Vi mener at mandatet i utgangspunktet er for snevert formulert slik at en viktig del av inntektssystemet nå ikke er vurdert i sammenheng med de øvrige delene av systemet.

Når et av de overordnede mål med inntektssystemet er at dette skal bidra til å kunne gi inntekter som sikrer noenlunde likeverdig tjenestetilbud for alle innbyggerne i landet, kan dette sikres ved en bedre utjevning av kommunens skatteinntekter som jo er svært ulikt fordelt. Dette kan gjøres ved enten:

- *å redusere den andelen av kommunenes inntekter som kommer fra skatt eller*
- *hvis målet om 50% av inntekten fra skatt skal opprettholdes, må skatteinntektene i større grad bli utjevnet.*

Et av virkemidlene kan være å innføre en ren symmetrisk modell for utjevningen, og med en kompensasjonsgrad og trekkprosent på minst 80%.

For å få mest mulig stabile og forutsigbare inntektsrammer som grunnlag for mest mulig stabile utgifter og tjenestetilbud, støtter Karmøy kommune forslag om prognosebasert inntektsutjevning.

6. Redusert skjønnstilskudd

Karmøy kommune har ikke noen særlige innvendinger mot forslagene fra inntektssystemutvalget på dette punkt.

7. Nytt distriktpolitisk tilskudd

Karmøy kommune har ingen særlige merknader til inntektssystemutvalgets forslag på dette punkt, annet enn at det synes som om at utvalgets forslag kan være et mer treffsikkert og rettferdig fordelingsystem for distriktpolitisk tilskudd som en del av inntektssystemet, enn dagens ordning. Det representerer også en forenkling ved at det bare blir ett tilskudd.

8. Nytt inntektsgarantitilskudd (overgangsordningen)

Karmøy kommune mener at utvalgets forslag er en klar forbedring i forhold til dagens ordning som oppleves som komplisert og uoversiktlig. Vi savner likevel en bedre vurdering av om trekkbeløpet kr 400,-/100,- er et riktig beløp, og om og på hvilken måte, det eventuelt skal justeres.

Kr 400,- pr innbygger vil for mange kommuner være et for stort beløp å redusere tjenesten med fra et år til annet.

9. Rammestyring og konkurranseutsetting

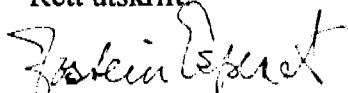
Karmøy kommune støtter utvalget i sin vurdering av at rammefinansieringen av kommunesektoren er godt forenlig med konkurranseutsettingen. Vi støtter også forslaget om like ordninger på tvers av sektorene, og dermed også forslaget om å overføre tilskuddet til private skoler gjennom kommunene/fylkeskommunene. Vi savner imidlertid en nærmere gjennomgang av konsekvensene for enkelt kommuner, og ber om at dette utredes før en eventuell omlegging gjennomføres.

10. Behandling av kommunestørrelse

Karmøy kommune mener at inntektssystemets oppgave er å fordele tildelte ressurser på en mest mulig objektiv måte mellom kommunene. Inntektssystemet må ikke utformes slik at det også får som oppgave å bidra til ny kommunestruktur.

Utforming av kommunestrukturen i Norge er, og må fortsatt være, en ren politisk oppgave som er basert på vedtak i demokratisk valgte politiske organer.

Rett utskrift:

Jostein Espeset